Ferencváros-KAC 3:0

Ára 20 fillér

VIRRADAT

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Gyulai Pál-utca 14. Telefon: 116-245, 146-243

HÉTFŐI POLITIKAI LAP Főszerkesztő: BORNEMISZA GÁBOR

IX. ÉVFOLYAM 10. SZÁM. Budapest, 1944. március 6.

Tízezer pengős lopásért letartóztatták az Opera kávéház ruhatárosnőjét

A Deutsche Allgemeine Zeitung feltünést keltő cikke Németország erőtartalékairól

Idegesség Londonban a finn kérdés és az invázió ügye miatt

Félhivatalos nyilatkozat a finn kérdésről

Londonban az utóbbi időben feltünően ritkán hozzák szóba az invázió kérdését. Amig a nettunói vállalkozást megelőzően az angol sajtó szinte naponta követelte Európa ellen a nagy támadást és *pontos terminusokban jelölte meg az inváziót, addig ma ugy a brit lapok, mint a hivatalos angol körök szinte feltünő hallgatásba burkolóznak.*

Februártól márciusig *megfordult a kocka:* most a német sajtó cikkezik mind sürübben az inváziórol és tüntetően kérdezi: *miért nem került még minlig sor a beigért és előkészitett nagy támadásra,* mi okozta a változást az angolszász magatartásban, milyen körülmények befolyásolták a kidolgozott elözönlési terveket, illetve: *az angolszászok miért hallgatnak ma az inváziórol, ahelyett, hogy rohamra inditanák sereegeiket az Atlanti-fal, az Északi-foktól a Biscayai-öbölig húzódó védelmi arcvonal ellen?* A németek a jelek szerint *türelmetlenek,* mert befejezték a támadás elhárítására irányuló nagyszabásu előkészületeket. Az Atlanti-fal mélyentagozott erődítményrendszere várja a támadókat, *a német hadsereg ugrásra készen* áll, az invázió leküzdésére összevont uj és félelmetes német légiflotta *szabad idejében hatalmascrejü* támadásokat hajt végre London ellen, az angolok pedig hallgatnak s a világ nem tudja, sor kerül-e egyáltalán még inváziora

AZ INVÁZIÓS ELŐKESZULETEK KÖZPONTJAT ROHANTA MEG A NÉMET LÉGIERŐ

Az invázió elhúzódásának kérdésére a helyzet tárgyilagos mérlegelése alapján *két irányból* adható meg a válasz.

1. Az angolok tudják, hogy *ma már nem jelentene meglepetést az invázió,* a németeket az elözönléssel nem hozhanák olyan helyzetbe, amely az angolszászok javára igérné a gyors katonai döntést. Az olaszországi példa még ma is figyelmeztetés az angolok számára. Olaszországnak a háborúból történt kilépése után Kesselring és Rommel hadosztályai *szinte órák alatt a német vezérkar előnyére változtatták meg az olaszországi helyzetet.* Londonban az olaszországi események napjaiban úgy vélték: a Badoglió-kormány elhatározása olyan *„gátszakadást"* jelent majd, amelyet a *németek nem tudnak betömni* s amely megfosztja a német hadvezetőséget attól a lehetőségtől, hogy továbbra is ellenálljon Olaszországban. Sőt: az angolszászok még messzebbmenőbb következtetéseket vontak le az első pillanatokban az olaszországi helyzet alakulásából. Bármiképpen is tervezték a dolgokat Londonban és Washingtonban, a németek villámgyors akciókkal magukhoz ragadták az irányitást s *ma is ez a fölény mutatkozik meg a nettunói és anzioi harcokban.*

2. A német légierő *offenziv fellépése* — amint erre Berlinben nyomatékosan rámutatnak — erősen megzavarta az angolszász inváziós számításokat. Egy tegnapi igen érdekes TP jelentés feltünő fejtegetéseiben ezzel kapcsolatban a következőket irja: *német katonai körökben erősödik az a felfogás, hogy az utóbbi időben egy igen érdekes momentum következett be, amely az invázió minden további elhalasztásának ujabb kockázatot ad.* Ezt a momentumot a német légifegyvernem hatalmaserejü támadó rohamaiban jelölik meg, *bármennyire meglepőnek hangzik ez egyesek előtt.* A nyilván sugalmazott berlini közlés a továbbiakban leszögezte: a német városok egyoldalú bombázása megszünt, a légiháboru mélypontját már leküzdötte a német légierő, amely a maga részéről most mind sürübben támadóan visszacsap.

A helyzet valóban sokat változott. A britek Londont, mint az angliai közlekedési hálózat központját az *inváziós előkészületek legfontosabb bázisává épitették és fejlesztették ki az elmult két esztendő alatt.* Innen indult ki minden inváziós erőfeszités, technikailag itt szervezték meg az Európa elleni nagy támadás előkészületeit s a *német légierő most ezt a fontos inváziós bázist rajtja támadásaival, amely emellett még szerves része, centruma a brit szigetországot keresztül-kasul szövő közlekedési hálózatnak.* A németek már akkor célt ér[illegible] zavart keltenek [illegible]

akasztják a támadó előkészületeket, csökkentik az inváziós szervező munka ütemét és lendületét. Minden nappal, amely az invázió késésére vezet, a németek *saját védelmi rendszerüket erősitik* és fokozzák a nagyszabásu elhárító előkészületeket.

AZ INVÁZIÓ HATÁSÁNAK DIPLOMÁCIAI HÁTTERE

Diplomáciai vonatkozásban az angolszászok szintén két igen fontos szempontot mérlegelnek. Az első szempont, — amely az esetleges inváziós kudarcnál is súlyosabb fenyegetést és figyelmeztetés jelent — Szovjetunió. Egy percre sem hiheti senki, hogy az angolok *„örömmel fogadják"* a Szovjet előretörését. Londonban mosolygós arcot vágnak ugyan a finn ügyhöz, de ugyanakkor tiltakozó hangok is hallatszanak, amelyek számonkérik a brit diplomáciától: *hogyan áldozhatják fel a demokráciák a demokratikus államberendezésü Finnországot a Szovjetnek?* Az angol sajtó, hogy bebizonyitsa barátságos magatartását, egyetlen hatalmas szovjettanácsköztársaságként tünteti fel térképein a Baltikumot, miatt *a diplomáciai kulisszák mögött nőttön-nő és forrong az angol idegesség,* amelyet Moszkva Narvikra és az Atlanti-óceáni kijáratra vonatkozó követelései még fokoznak. Az angolok két esztendő óta arra számitanak, hogy *a Szovjet kaparja ki számukra a tüzből a gesztenyét."* Most az angoloknak kell elkerülniök az önmaguk állitotta csapdát. Mert: ha az inváziós hadsereg súlyos harcba bonyolódik a felvonultatott német elithadosztályokkal az európai partok mentén, a Szovjet ugy és azt cselekedheti, az angolszász világ rovására, ahogyan és amint neki tetszik.

A másik szempont: ha az invázió kudarcba fullad, a németek *megnyerték az ideghaborut,* nem szólva döntő katonai előnyökről.

Az angol hadvezetőség és a hivatalos angol politika habozik, a németek pedig *várják az invá-*[illegible]

TURÓCZ GYULA

Megszakadt a török-angol kereskedelmi forgalom

Isztambul, március 5. (Német Táviratti Iroda)

Az ankarai brit kereskedelmi hivatal már egy hét óta nem ad engedélyt angol áruknak Törökországba való b[illegible]ra, valamint török áruknak Angliába való bevitelére.

A török lapok min[illegible] megjegyzés nélkül közlik az angol s[illegible]ak, nevezetesen a Reuter-irodának azt az értesülését, amely szerint a legutóbbi fejlemények következtében a Törökországnak szánt bérlet- és kölcsönszerződésen alapuló és egyéb hadiszállitások megakadtak. A lapok közlik a Reuter-iroda ankarai tudósitójának azt a megjegyzését is, hogy a hadiszállitások leállitása alapvető változást jelent Angliának Törökország irányában folytatott politikájában. Hivatalos török részről még semmi közlés nem történt e hirek megerősitésére.

A Deutsche Allgemeine Zeitung Németország erőtartalékairól

Berlin, március 5. (Német Távirati Iroda)

Angol és amerikai részről a német helyzet megitélésénél szivesen indulnak abból a feltevésből, hogy Németország a háború kezdete óta túlságosan erősen latbavetette erőit és ezért ma már természetszerüleg erő dolgában hátrányban van. A Deutsche Allgemeine Zeitung vasárnapi cikkében ezzel kapcsolatban a többi között a következőket irja:

Németország a háború első éveiben minden ellenállást elsöprő erővel bevonult az európai szárazföld valamennyi részébe, hogy biztosan kézben tartsa e földrészt a várható erőpróbák ilején. Csak ma lehet teljesen világosan megállapitani, hogy az első évek katonai hadműveleteit semmiesetre sem az emberi és az anyagi erők teljes kimerítése árán hajtották végre, hanem a harcbavetett hadosztályok egy olyan merész terv alapján jártak el, amely már kezdettől fogva igen nagy figyelmet szentelt arra, hogy szélesköru tartalékokat teremtsen. Jól tudjuk, hogy a laktanyák tele vannak kiképzendő és kiképzett csapatokkal; tudjuk, hogy sik millió külföldi munkás dolgozik a német fegyverezés érdekében, s ezzel a német férfiak millióit szabadította fel a hadsereg számára. Természetesen rendkivül nagy felelősséggel járó feladat az, hogy használják fel a tartalékokat; mindenesetre áll azonban az, hogy Németország olyan körültekintéssel és gondossággal hozta összhangba az egyes arcvonalak helyzetét, hogy gyakorlatilag készen áll az ellenség minden lehetséges kisérletének kivédésére. Az Európát övező védő falak mögött egy olyan védelő áll készen az Európáért folyó vérső és döntő harcra, amely a korábbi harcokban már nagyszerüen bevált: most azonban teljesen uj fegyvereket illeti, Németország az erész európai ipar körültekintő elrendezésével és uj találmányok értékesitésével ezen a területen is uj korszakba lépett. Érezzük, hogy a döntést folyó nagy versenyt ismét uj és az ellenség számára teljesen váratlan erőkkel vállvetve é[illegible] bizalommal vivjuk majd meg. (MTI)

Bolivia elismerte az uj argentin kormányt

Lisszabon, március 5. A brit hirszolgálat Buenos Aires-ből jelenti, hogy a la-pazi rádió közlése szerint hivatalosan jelentették, hogy a boliviai kormány elismerte Farell tábornok kormányát. (MTI)

Helsinki lakosságának nagyrésze vidékre költözik

Zürich, március 4. (Magyar Távirati Iroda)

A Basler Nachrichten stockholmi levelezője azt írja, hogy Helsinkiben nyomott a hangulat azóta, amióta az orosz feltételek értelmét megvilágították. A lakosságnak egyrésze iparkodik elhagyni a fővárost és legértékesebb ingóival a vidékre utazni, hogy újabb légitámadások esetén biztonságban legyen.

A levelező a lakosság széles körének felfogására jellemzőnek mondja a Suomen Sosialdemokraatti egyik cikkét, amely a feltételeket nemcsak keménynek, hanem kegyetlennek mondja. A kormány bizalmas tanácsozásokat folytat. Ezek tárgya kétségkívül az, hogy a tárgyalásokat módosított vagy legalább is határozottabban kifejtett feltételek alapul vételével folytassák.

A Wilhelmstrasse nyilatkozata Finnországról

Berlin, március 5. NST: Berlini hivatalos körökben szombaton bizonyos feltűnést keltettek a hallgatással, amelyet a szovjet fegyverszüneti feltételek közzététele óta tanúsítottak a finn kérdésben. Dr. Paul Schmidt követ, a külügyminisztérium szóvivője a külföldi sajtó képviselői előtt megvilágította a helyzetet, ahogyan ezt a Wilhelmstrassen látják és közölte a német külügyminisztérium véleményét is. A nyilatkozatot követő eszmecsere során hangsúlyozta, hogy szavai nem jelentenek ismertető állásfoglalást, hanem csupán mint Ribbentrop külügyminiszter szóvivője beszél és a német külpolitika alapvető magatartását ismerteti ebben a kérdésben. A német szóvivő hosszabb nyilatkozata lényegében három megállapítást tartalmazt

1. A szovjetfeltételek, a lázálom gos mértékket és a TASS célzata ellenére, feltétlen kapitulációra irányulnak.

2. Moszkva célja változatlanul Finnország bekebelezése és ezzel megsemmisítése, hogy uralkodó pozícióra tehessen szert Skandináviában.

3. A dolgok állása a finn sajtóból is látható, amely a nemzet becsületét központjait képviseli a német csapatok internálására vonatkozó követelések szemben és ezt írja, hogy a szovjet követelések legfontosabb pontjait nem lehet elfogadni és még tárgyalási alapul sem szolgálhatnak.

A német szóvivő egyébként bejelentette, hogy ne várjanak tőle szenzációs megállapításokat. Csaknem tudományos alapon foglalkozik a finn kérdéssel, mivel a német állásfoglalás az anyag szemléletéből vezethető le. Rámutatott a Moszkvában és Helsinkiben közölt jelentésekre és felsorolta az ismert szovjet-feltételeket. A Szovjet közleménye szerint az ajánlat célja, hogy Finnországgal tárgyalásokba bocsátkozzanak és a feltételek alapján a háborúból való kilépésre kényszerítsék. Mit jelent ez? — vetette fel a kérdést Schmidt követ, majd sajátmaga így válaszolt kérdésére: „Senkinek sem szabad tévedésben lennie afelől, hogy ezek a feltételek tulajdonképpen feltétlen megadást jelentenek." Moszkva ugyan az ellenkezőjét állítja, angol és amerikai lapok pedig azt írják, hogy a feltételek magukban foglalják a finn hadsereg feloszlatását, a finn hadiflotta és a fegyvergyárak felszámolását, a vörösbarettás hegységek és mindezek ellenében a finn hadiflottához nem engedik szabadon Finnországot vissza hadereje leszerelésével védtelenné teszik és teljesen nyilvánvalóvá válik a jóvátétel kérdését. A német szóvivő rámutatott egy Reuter-jelentésre is, amely szerint a szovjet még támasztanak is követel Finnországban a szovjethadsereg számára és kijelentette, hogy a TASS célzata nem valami meggyőző. Ürügyeket ugyanis könnyen lehet találni. „Nálunk ötvenezer távirópózna szolgált ürügyül a Ruhr-vidékre való bevonuláshoz. Ez az ötvenezer távirópózna a franciáknak jogilag megtámadhatatlan érvet nyújtott."

A szóvivő ezután néhány finn lapot idézett, amelyek különböző formában azt fejezik ki, hogy Finnország jól ismeri a becsület fogalmát, ami viszont a bolsevizmust előtt ismeretlen. A finnek nem csatják meg fegyverletárasokat, a feltételek mozzival közzététele rossz jel. A feltételek legfontosabb pontjai elfogadhatatlanok és tárgyalási alapul sem szolgálhatnak. Az egész fegyverszüneti ajánlat szarcló taktika a szovjet részéről.

„Világosan fel lehet ismerni, hogy e feltételek nem egyebek, mint Moszkva ügyetlen kísérlete arra, hogy csalással érje el azt, amit katonai erőfeszítéseivel nem tudott elérni: a finn területek annektálását, a finn hadsereg szétzúzását és a Keleti-tengerhez való kilopózkodást, — mondotta a német szóvivő, majd rámutatott arra, hogy az angolszászok ugyanilyen taktikával kísérleteznek Németországgal szemben. Ez a kísérlet teljesen csődöt mondott.

A német szóvivő idézte Randall Neale angol tudóstól, aki szerint szó sem lehet angol-amerikai garanciáról. A Szovjetunió számukra elég és ezért a finnek számára is elégnek kell lennie. A feltételeket vagy elfogadják, vagy nem.

Szombatesti beszámoló a keleti arcvonalról

Berlin, március 5. (NST)

A keleti arcvonal három gyújtópontjában is, amelyek a nagy téli offenzíva megindulása óta állandóan megvoltak és ahol eddig nagy erőkkel folytak a harcok, most már helyi jelentőségűvé csökkent a küzdelem, miután a moszkvai főparancsnokság az első rohammal nem érte el támadási céljait. A legközelebbi idő mutatja majd meg, hogy valjon ez a nyugalom az idén rendkívül korán beállott száraz időszak hatására következett be, vagy pedig a hadműveleti szünetet az tette szükségessé, hogy új szovjet hadosztályokat akarnak készenlétbe helyezni a különböző arcvonalszakaszokon.

A legtöbbi napon a szovjetcsapatok csupán a Narva várostól délre levő hídfőállásából indítottak nagyobb támadások között csupán a déli irányú ért el kétszáz méternyi előrenyomulást egyetlen helyen. E támadások közül az északi irányúnak volt egyedül hadászati jelentősége, ez azonban ismét meghiusult és így nem érte el célját, a Finn-öböl, vagy legalább is a narvavonalt vasútvonal elérését. A narvapleskaui német záróállás szilárdan áll, miután a Pleskau ellen irányuló szovjet támadásokat is sikerrel elhárították.

Mint az északi német védővonal elleni frontális támadás, ugyanúgy meghiusult a Nyavelitől északnyugatra megindított oldaltámadás is, amelynek az volt a célja, hogy Plockon és Dünaburgon át mesze a német vonalak mögé nyomuljon. Vitebszknél, a keleti arcvonal középső és északi szakaszának találkozópontján, ahol a szovjet a hadosztályok tucatjaival igyekezett felszakítani az arcvonalat, a két nagy elháritó csata után az ellenség még egy utolsó összpontosított támadással kísérletezett az erődné kiépített város ellen, de miután ez a támadás is összeomlott, a helyzet sokkal nyugodtabbá vált. A Rogacsev és Bobruisk között folyó szovjet támadások szintén ellanyhultak, ami mindenekelőtt az időjárásra vezethető vissza, mert a hőmérséklet fagypont fölött van és a mocsaras talajon lehetetlen a gyorsan mozgó csapatok alkalmazása.

A keleti arcvonal legnyugatabbra tolódott ékén, a Dubno—Luck—Rovno háromszögben a szovjet hadvezetőség nagy erőket vont össze, úgyhogy ott nemsokára a harcok fokozódása várható.

A déli szakaszon a sáros időszak különösen bénítólag hat a hadműveletekre. A Krivaj Rog és a Kirovograd közötti készenlétbe helyezett nagy szovjetcsapatok, amelyek között számos páncélosalakulatok is van, még mindig tétlenségre vannak kárhoztatva.

A KORMÁNYZÓ VÁLLALTA A SZÁZÉVES ERDÉLYI MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET ÜNNEPSÉGÉNEK FŐVÉDNÖKSÉGÉT

Március 4-én múlt százéve, hogy jövőbe látó erdélyi birtokosok Kolozsvárott megalakították az Erdélyi Gazdasági Egyesületet. Ebből az alkalomból az EMGE igazgatóválasztmányának tagjai ünnepi ülésre jöttek össze a vármegyeház dísztermében.

Az ünnepet ülést *Teleki Béla* gróf az EMGE elnöke nyitotta meg. Üdvözölte a megjelent vendégeket, majd külön kitért minden egyes intézmény munkájára, amely közvetlenül, vagy közvetve szorosan kapcsolódik az erdélyi magyar faju sorsokhoz. Ezután a délerdélyi EMGE-től és Szász Pálról beszélt, ki az EMGE-t a történelmi fejlődés új útjaira vezette.

Venczel József dr. egyetemi intézeti tanár ismertette ezután az EMGE százéves történetének fontosabb mozzanatait, majd *Teleki Béla* gróf hangoztatta, hogy a népi erő volt az, amely a múltban megtartotta és melyre a jövőben is építeni lehet.

Bárányos Károly dr. földmívelésügyi államtitkár visszapillantást vetett az EMGE múltjára és az abból származó tanulságokra, amelyek ránk ezt írják, hogy az építő munka örökérvényű és az alkotó munka az, amiben hinni lehet és ami mindannyiunkban azt az érzést kelti, hogy bizhatunk a boldogabb magyar jövendőben.

Ezután a különböző kiküldöttek üdvözölték a százéves EMGE-t. *Fabricius Endre* az OMGE, *Sándor Imre* dr. római katolikus püspöki helytartó az erdélyi római katolikusság, *Vásárhelyi János* a erdélyi református püspök az erdélyi református vallás, *Józan Miklós* unitárius püspök az unitáriusok, *Járosi Andor* dr. esperes a magyar evangélikusok, *Inczédy Joksmann Ödön* főispán Kolozsvár város és Kolozsvármegye, *Bíró Vencel* dr. az Erdélyi Múzeum Egylet nevében üdvözölte az egyesületet. Felszólalt még *Szathmáry Lajos* dr. az EMGE ügyvezető alelnöke, *Bethlen László* dr. gróf a „Szövetség" gazdasági és hitelszövetkezeti központ elnöke, *Korparich Ede* az erdélyrészi Hangya nevében, vitéz *dr. Bíró Gyula* a kolozsvári mezőgazdasági főiskola dékánja a főiskola nevében és valamennyien üdvözölték a jubiláló EMGE-t.

Az üdvözlések után vitéz *Szász István* ügyvezető alelnök jelentést tett az EMGE centenáriumi ünnepségeinek előkészítő munkálatairól. A jubileumi ünnepség, amelynek *fővédnöki tiszt vitéz nagybányai Horthy Miklós* Magyarország kormányzója vállalta el, május 29-én lesz. Az EMGE ezt a napot méltó módon kívánja megünnepelni.

Az EMGE ünnepélyes választmányi ülése Teleki Béla gróf zárószavával ért a Himnusz közös elénekelésével ért véget.

HITLER MONDOTTA:

Ez a háború politikai szempontból korántsem egyes nemzetek érdekeiért folyik, hanem olyan leszámolásról van itt szó, melyben bizonyos nemzetek hozzájárulnak élete árán biztosítani olyan népekkel szemben, melyek egy nemzetközi, világot behálózó parazita nép ernyedt eszközeivé váltak.

A nemzetközi zsidó háborús uszítás igazi arcát a német és szövetséges nemzetek katonái azonban éppen abban az országban ismerték meg legjobban, amelyben a zsidóság teljes diktatúrát gyakorol, melyet mint az emberiség jövő állami világbálványát állítja oda s amely a többi népek értéktelen söpredékül, mint egykor a mi népünket is rabul ejtette.

Éppen ezért tisztában vagyunk azzal, — ez a háború csak úgy végződhet, hogy vagy az írja népeket írijáz ki, vagy a zsidóság tűnik el Európából.

Ujabb légvédelmi intézkedés Romániában

Bukarest, március 5. (Magyar Távirati Iroda)

Bukarest légoltalmi parancsnoksága közli, hogy amennyiben a légiriadót jelző berendezés légitámadás következtében használhatatlanná válna, a légiriadót a következőképpen jelzik:

1. A tűzoltóság géperejű szirénával, 2. a gyárak gőzzel vagy sűrített levegővel működő szirénával, 3. harangszóval, 4. a rendőrök füttyjelzésével. A riadó megszűnését csak az első és második pontban feltüntetett jelzőkészülékek hozzák a lakosság tudomására.

Az olaszországi hadjárat az invázió hosszadalmas előjátéka

New-York, március 5. (NST)

A németországi elleni bombaháború és a földközitengeri hadműveletekről Hanson Baldwin, a newyorki Foreign Affaires című folyóirat hasábjain az európai invázió hosszadalmas előjátékának minősíti. Baldwin teljesen tisztában van a nyugateurópai invázió nehézségeivel. „Az amerikai és angol hadtörténelem legnagyobb feladata és a legnagyobb hadműveletek még előttünk vannak. Nyugat-Európa előzőlése egész hadműveletünk zárókövé. Ha ez balul üt ki, akkor el leszünk intézve". Az invázió egyik legnagyobb nehézségét Baldwin abban látja, hogy a jelek szerint a szövetségesek nem rendelkeznek elegendő jó katonaisztettel. Megállapítja, hogy amerikai tiszteket már gyakran is kellett váltani, mivel a harctéren tehetetlenekneknek bizonyultak.

Róma lakónegyedeit érték a bombák

Berlin, március 5. (NST)

Mint illetékes német helyről kiegészítőleg közlik, a pénteki délutáni amerikai bomba támadásnál Rómában különösen a Tribuna és Ostiense pályaudvarok körüli lakónegyedek szenvedtek, ahol számos lakóház elpusztult. A polgári lakosság veszteségeit jelenleg még nem lehet pontosan megmondani, mivel az ellátkarítási munkálatok még nem fejeződtek be. Az egyik légvédelmi pincéből, ahol mintegy 200 ember keresett menedéket, eddig több mint ötven halottat ástak ki. A halottak száma már most is tulhaladja a százat. A sebesültek száma pedig elérte a kétszázat. E számok valószínűleg még lényegesen emelkednek.

A hét sodrában

PONTOSAN EGY ÉVET kapott Schimmerl Izidorné, született Bloch Elvira, aki ellen az ügyészség tizenkét rendbeli kerítés büntette miatt emelt vádat. Az egyszerű újságolvasó azt mondja, hogy az ilyen esetek szorosan hozzátartoznak a nagyvárosi életéhez és nincs semmi különös abban, ha néhanapján a bíróság elé állanak a budapesti Warrenné asszonyságok. Igen ám, de ha mélyére nézünk a dolgoknak és megfigyeljük a statisztikát, akkor megállapíthatjuk, hogy ezek a budapesti Warrennék majdnem minden esetben az Izidornék és a Bloch Elvirák világából és tajtájából kerülnek ki. Ők nemcsak feketeárukkal, cipővel, textillel, mákkal, borssal és kávéval, hanem emberi testekkel is kereskednek, mert olyan mindegy az áru minősége akkor, ha hasonról és üzletről van szó. Bloch Elvira esete nem elkülönített jelenség s mi igazán nem egy fecske megjelenéséből akarunk nyarat csinálni. Az ilyen budapesti Warrenné asszonyságok, egész fecskerajokkal jelenkeznek, s a rendőri statisztika a megmondhatója, hogy bizony ők visznek piacra mai korunk Solymosi Eszterelt. Ottó Beltauer, a város Béca hírhedt zsidó fiúja — akit később agyonlőttek — írt egy könyvet „Nagy város zsidók nélkül" címmel. Beltauer ezt a zsidómentes várost a butaság és az elmaradottság mocsarának nevezte, ahol nem volt sem irodalom, meghalt a színház, a kultúra és általában minden, ami az emberi haladást jelentette. Azóta ez a regény az európai zsidó irodalom titkos büszkesége — de mi valahogyan mégis másképen látjuk a helyzetet, mert sajnos — a mi tapasztalatunk szerint a zsidókkal telített nagyvárosok zsidó kultúráját elsősorban is az ilyen Bloch Elvira-szerű Warrennék jelentik.

✲

TIZENEGY FÉRFISZABÓT kísértek át az elmult héten az ügyészségre. Nem az volt a bűnük ezeknek a „Taylor for gentlemannes"-nek, hogy túlságosan jól szabták az öltönyöket, hanem egyszerűen az, hogy túl magasra értékelték művészetüket. A derék belvárosi szabóknak ugyanis erős, jólápolt szívük volt, amennyiben szemrebbenés nélkül 3—4000 pengőt kértek egy rend ruháért. A nyomozók megállapították, hogy a 3000 pengős ruhák szövetét 40—50 pengős áron vásárolták, a szulán raktárba helyezve megvárták, amig multak az évek s az 5ivenpengős ruha másterből így lett 600 pengős méterár. Nem tehetünk róla, ha ismét az antiszemitizmus vádjával illetnek bennünket, de a letartóztatott szabómesterek nyakunkra szabálták, — hogy egyben fejezzük be magunkat — ismét Izraelita. Bizonyára ez ismét olyan vélelem daleg, amelyet ha hozzánk a többi vélelemhez, akkor törvény — még pedig kérlelhetetlen törvény lesz belőle.

(i—l)

Zsidó hirdetést nem közlünk

A rakétatűzérség és a német megtorlás

A legnagyobb hosszúcsövű löveg teljesítménye is eltörpül a rakéta robbanó ereje mellett

Repülőgépekre is könnyen felszerelhető a rakétalöveg

A világsajtó mind sűrűbben cikkezik az új német titkos fegyverekről. *Már a brit lapok is foglalkoznak a német rakétaágyúkkal,* rakétabombákkal, a német légierő új támadási taktikájával. Legutóbb Churchill brit miniszterelnök is beismerte beszédében: *francia területen a német rakétaágyúk ezrei állnak készenlétben s hogy az új rakétalövegek és rakétabombák jelentős szerepet játszanak majd a megtorlásban.*

A rakéta régi találmány, mely valószínűleg Kínából származik. Kína volt az első ország, ahol — már 1000 körül — gyakorlati célokra használták fel, egyenlőre csak hajótöröttek megmentésére, olyképpen, hogy *segítségével a partról egy kötelet röpítettek át a hajóra és így létrejött az összeköttetés a part és a hajó között.* Ez a találmány évszázadokkal később Európába is eljutott, melyet jobb módszerrel a mai napig sem tudtak helyettesíteni.

Katonai téren is régóta használják már a rakétát és pedig akárcsak a tűzijátéknál, a levegőbe röpitették, ahol *sok kis csillagra esett szójjel és ugyanakkor egy kis ejtőernyőt szabadít fel, amely egy edénykében világító anyagot tartalmaz.* Ennek segítségével megvilágították a két front közötti senkiföld előterét. *Ujabban is felhasználják a repülőgép alatti térség kivilágítására.*

1807-ben használták először Európában a rakétát

A rakétát, mint harci eszközt is a kínaiak ismerték fel először, de amíg használatának módszere eljutott Európába, feltalálták a puskaporral töltött lövegeket, melyek célbiztosabbaknak bizonyultak. *Igy a rakéta Európában ismét feledésbe merült.* Csak évszázadokkal később keltették *ujra életre* az angolok, akik indiai hadjáratukban vették hasznát. *Európában 1807-ben használták fel először az angolok, amikor is a béke közepette álnokul megtámadták Kopenhágát.* Ekkor más államok is felfigyeltek a rakétára és 1859-ben a *franciák Algirban, később az angolok Kínában, majd az oroszok is Kína elleni határharcaikban értek el vele eredményeket.* De ezek csak gyarmati háborúk voltak kezdetleges néptörzsek ellen. A rakétának európai háborúkban való használata annak idején nem volt még elég hatásos. Ilyenformán az új lövegek teljesítőképessége által a rakéta másodszor is feledésbe merült és nem használták fel sem a XVIII. század második felében valamint az egész XX. század elején, sem pedig az első világháború alatt.

A modern chemia és technika új és meglepő harcieszközök utáni kutatás során közös munkával keltette életre újra a rakétát. *Dumouik* János a képzeletben gazdag iró, regényeiben is említi a rakétát, mint *a jövő világ nagy hajóinak hajtószerét, mellyel a csillagokig is el lehet repülni.* Ez akkor *még utópia volt,* ma már régen nem az.

Az ágyunál a lövedéket a puskaporral röpítik ki a csőből, mely aztán *kezdeti energiájától fogva folytatja útját, viszont a rakéta hajtószerkezetét a földön helyezik el és az egymás után bekövetkező elégések által mindig újból kilöki a lövedékeket és mindaddig hajtja előre mindig növekvő sebességgel, míg a hajtóanyag el nem fogy.*

Elméletileg tehát a rakéta lőtávolsága végtelen, s gyakorlatilag is olyan óriási, hogy a *legnagyobb hosszúcsövű löveg teljesítménye is eltörpül mellette.* Viszont teljesítőképességének határt szab egyrészt a távolsággal növekvő szórása, másrészt pedig az a körülmény, hogy a *távolsággal együtt a hajtóanyag súlya is nő,*

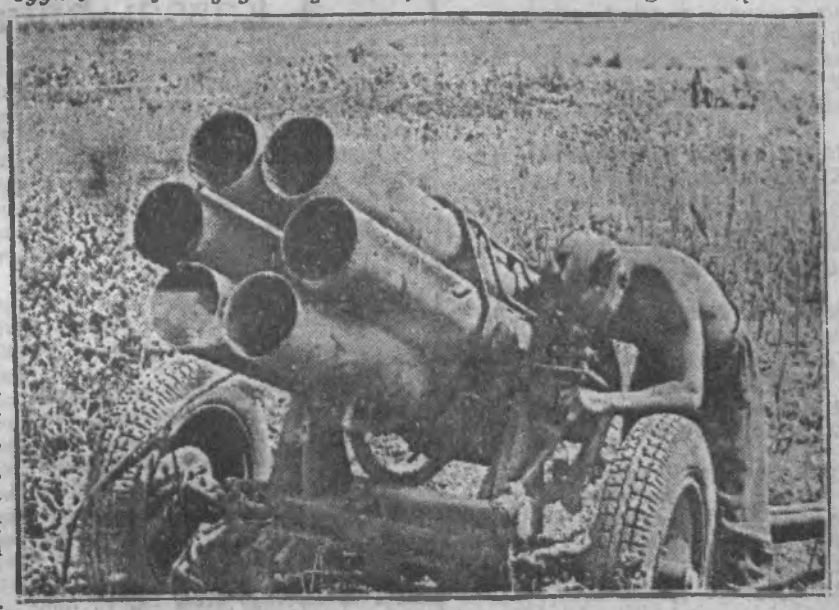

ami a rakétalövedék és robbanó töltésének tehát hatásának rovására megy.

A rakéta óriási hatású tűzereje

A németek voltak az elsők, akik a második világháborúban *rakétaütegeket vetettek harcba.* A sokat emlegetett aknavetők, melyeket a híradókéreikben meggyőződhettünk, meglepő és *nagyon hatásos fegyvernek bizonyultak az oroszok ellen.* Természetesen most már a *többi állam is foglalkozik a rakétatüzérség problémájával.* A legnagyobb szerepe az új fegyver fejlődése érdekében eddig mégis Németországnak jutottt. A rakéta tüzéreségnek megvannak a maguk előnyei, de hátrányai is.

Előnye főleg abban rejlik, hogy *az öntött vasból nehezen előállítható cső helyett csak egyszerű és olcsó bádogcsőre van szükség, melyek akár páncélkocsikra, akár repülőgépekre könnyen felszerelhetők és onnan sortüz formájában kilőhetők.* A rakéta használata leginkább ott előnyös, ahol rövid idő alatt *óriású hatású tüzelésre van szükség.*

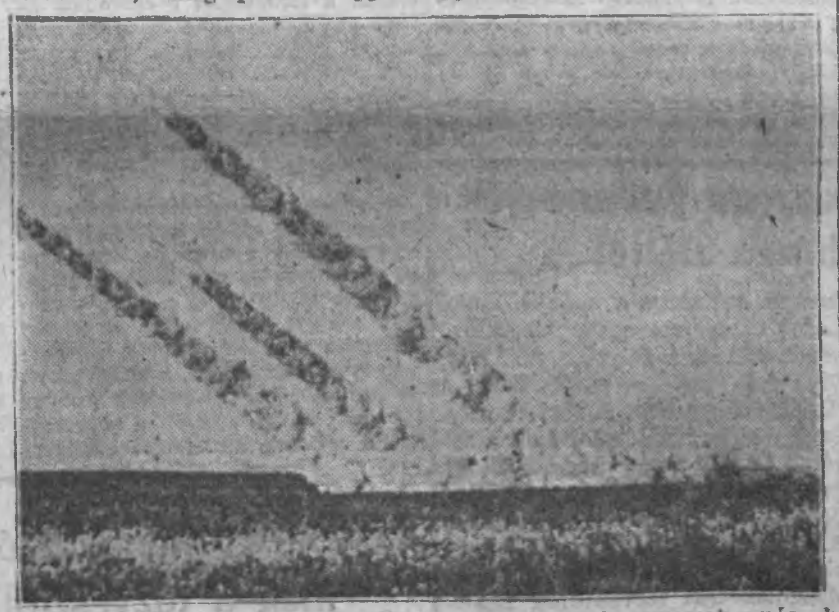

A robbanóerő fokozása

Szilánkhatása mellett hatalmas légnyomást is gyakorol a repülőgépekből kiejtett aknákhoz hasonlóan, melyek szabadon álló célpontok, emberek, páncélkocsik, lövegek és házak megsemmisítésére is alkalmasak. Ezért a rakétatüzérség a szárazföldi harcokban inkább *védő, mint támadó fegyver.* A védelmi háború esetén t. i. a lövegeket és embereket a földbe lehet ásni és *igy legalább részben védekezhetnek a légnyomás ellen, míg támadás esetén a támadó* dolgoznak azon, hogy a rakéta *robbanótöltésének hatását eddig fantasztikusnak hit mértékben fokozzák és szórását új találmányok segítségével a legminimálisabbra csökkentsék.*

Megállapithatjuk, hogy a német technika e tekintetben is az élen menetel.

Az eddigi német eredmények nagyságát mutatja az az aggodalom, amely eltöltí az *angol sajtót s az angol felelős személyiségeket egyaránt.* A rakétaágyúk tizezrei valóban farkaszszemet néznek Angliával s hogy *ezek az ágyúk milyen fenyegetést jelentenek a brit szigetország irányában, azt mutatják azok a légitámadások, amelyeket az angolszász légierő a francia területek ellen végrehajt.* Mondani sem kell, hogy a német légvédelem különösen itt tökéletes és kiváló s a *rakétaágyukban, a német előkészületekben igen kevés kárt tesznek és kevés zavart okoznak az angolszász repülők bombái.*

Ha a rakétalöveg, illetve a rakétatüzérség valóban az új háború egyik *döntő fegyvere lesz,* akkor semmi kétség nem fér ahhoz, hogy *ezt a fegyvert a legeredményesebben a német repülők alkalmazzák majd.*

Párbeszédes előadás a francia rádióban

Magyarországról „a hagyományok földjéről"

A vichyi francia nemzeti rádió keretében működő La voix de la France (Franciaország hangja) című sorozatban március 4-én, szombaton délután fél négy és négy óra között 1,68 méteres rövidhullámon rádióelőadás hangzott el. Ennek a magyartárgyú műsorszámnak, amelyet René Schille állított össze „La Hongrie, terre de Credtions" (Magyarország a hagyományok földje) címet adták.

Az előadás zengzetes költői francia nyelven: párbeszédes formában Magyarországról kezdett beszélgetést. Ismertette a mai Magyarországot. A bevezető rész közölte, hogy sok francia nem ismeri kellőképen Magyarországot, pedig a két nemzet közel áll egymáshoz kulturája révén, az egymás iránt megnyilatkozó barátságban és hagyományai, a földhöz való ragaszkodása révén. A beszélő mintegy meghivja a francia közönséget, látogasson el Magyarországra, hogy jobban megértse és közelebb érezze magát hozzá.

A hangjáték ezután lügyesen átter Magyarország egyedülálló földrajzi egységének méltatására és kiemeli tájképi, általában földrajzi kincseit. Hivatkozott arra, hogy a magyar katonanemzet, de ezeréves történetében mindig voltak építő szellemek, akik a háborúkban elpusztult országot ujjáteremtették. Ez is vonzó tulajdonsága a magyarságnak a franciák szemében. Ezután mintegy illusztrációképen elszavalták a francia rádióban Francois Coppée költeményét Petőfi Sándorról, amelyben ezeknek az érzelmeinek is kifejezést ad.

Néhány életképben ismertetí ezután a magyar ember életét, főképen az alföldiét, kezdve a búzaszenteléstől az aratáson át a szüreti munkáig. Francia fordításban beillesztették ebbe a műsorrészbe Petőfinek „Az Alföldről" irt klasszikus szépségű versét. A magyar nép egyik jellemző alakjával, a pusztai pásztorral eléggé részletesen foglalkozik és ugyancsak francia fordításban megszólaltatja Ady Endrét, aki itt közvetitett versében a puszták fanyar levegőjét érzékelteti.

Egy másik képben a magyar családi életet igyekszik a francia előadás a hallgató közönség elé vinni és itt bekapcsolódik a magyar zeneiculture és szóhozjutnak a magyar zeneszerzők, Liszt Ferenc „Elfelejtett keringője" és más magyar alkotások Dohnányitól, Bartók Bélától és Kodály Zoltántól.

A francia sportközönséget ezután szintén elviszi képzeletben Magyarországra és végigvezeti a balatoni vitorlás-életen, az úszók, a magyar futók és labdarugók szereplésén. Ady egyik hangulatos őszi verse a magyar tájakra tereli a figyelmet és most végigviszi a hallgatót a párbeszédes alkotás Magyarország nevezetességein, nemkülönben műemlékein, kiemelve a francia eredetű riszterciák és premontreiek hirneves templomait és rendházait. A magyarországi körút Budapest szépségeinek ismertetésével ér véget, nem feledkezve meg Budapest fürdővárosról sem.

Az előadás technikai vezetését Pierre Beauvois látta el, a leadás Mme. Claude Herval és mások közreműködésével történt, akik nagy ügyszeretettel és Magyarország iránti meleg rokonszervvel látták el feladatukat. (MTI)

Gogolg: Holt lelkek

Dosztojevszkij mindta: „Mindnyájan Gogoly „Köppeny"éből jöttünk ki. 1836-ban jelent meg Gogolynak ez a „Köppeny" elmű novellája, hatalmas fordulatát jelentve az orosz irodalomnak; első hangját annak a nagyszabású, nyomasztó és kisérteties realizmusnak, amely épp úgy jellemzi Turgenyev legjobb irásait, mint Dosztojevszkijt, vagy a modern orosz Arcúbasevet. Kedvelt olvasmánya volt ez az elbeszélés Arany Jánosnak is: leforditotta és szivesen használta álnévül hőséneK. Akakijevics Akakijnek a nevét. Gogoly Puskinnak volt a barátja, ő a romantika felől indult neki az irodalomnak, mig egyszer ráeszmélt a köznapi valóság roppant erejára; megteremtette azt a monumentális orosz realizmust, amely mögött ott érezzük a mitológiát. Legnagyobb és leghiresebb műve a „Holt lelkek". 1835-ben kezdett bele olaszországi útján, 1842-ben jelent meg, a azóta is úgy tartjuk számos, mint az orosz- és a világirodalom egyik kimagasló alkotását. Szabó Endre forditotta

Március 6-án kezdődik a távbeszélő állomások korlátozása

A MTI jelenti: A postavezérigazgatóság közli, hogy a korlátozott üzeműnek kijelölt mindazokat a budapesti egységes hálózatba tartozó lakástávbeszélő állomásokat, melyeknél a határozat jogerőssé vált, folyó évi március hó 6-tól kezdődően köznaponként 10—15 óra között a forgalomból kikapcsolják. A korlátozott üzemű állomásokról a korlátozás tartama alatt sem hívóként, sem hívottként éspedig sem a helyi, sem a távolsági forgalomban beszélgetést folytatni nem lehet.

Azok az előfizetők, akik a korlátozásra vonatkozó határozat ellen felebbezést nyújtottak be, a felebbezésről hozott döntésről írásbeli határomtot kapnak. Elutasító határozat esetében a posta a korlátozás kiloppontját is közli.

Páka Jolánt a Margitszigeten akarják fellépteini

Bár a „Királynő csókja" táblás házak előtt megy még a Nagymező-utcai Operettszínházban, az Orosz—Fényes—Tihanyi direkció Csergő főtitkár kiszűretében mégis egy kis közvélemény- és tehetségkutatásra indult a héten. — Nem folynak „titkos próbák" délelőttönként a színházban, de az igazgatóság kolozsvári látogatása óta sok szó esik arról, hogy Páka Jolán, Sikolya István dr. és Szabadi István, a kolozsvári Nemzeti Színház operatagja feltűnő sikerrel mutatkoztak be a „Rigoletto" kolozsvári előadásán, és az együttest bármely európai nagyváros is megirigyelhetné.

Hir szerint a tavalyi kiváló művészi teljesítmény alapján ismét Orosz Barna és Fényes Szabolcs igazgatónak ítélték oda a Margitszigeti Szabadtéri Színpad idei játszási engedélyét, sőt, a nagyobbarányú beruházási tervre való tekintettel nem is egy, hanem három évre. Lehetséges, hogy nem is a tavaszi műsorra, hanem inkább a Margitszigetre tartogatják az üde és kristálytisztahangú Páka Jolánt, valamint a kolozsvári opera másik fiatal tehetségét: dr. Sikolya Istvánt.

— nói —

Milyen darabokat szeretnek a debreceni civisek?

A debreceni „Csokonai Színház" változatos műsorral szolgált az elmúlt évben közönségének: 5 operát, 16 klasszikus színművet, 24 operettet és hét könnyebb prózai színművet adott elő.

Az operák közül a Traviata, Pillangókisasszony, Tosca, Denevér és Cigánybáró két-két előadással szerepel.

A klasszikus színművek közül a „Bolond Ásvayné" vezet 36 előadással, még az „Árva László király" és az „Ormay Brigadéros", valamint a „Zenebohócok" és a „Rioninok kincse" nyolc-nyolc előadással szerepel. A „Hamlet" hétszer, a „Ha mi holtak felébrednénk", a „Szeszlők", a „Sötét a nap", valamint a „Monna Vanna" 5—5 alkalommal került színre.

Az operettek közül a „Mária főhadnagy" 45 előadással járt elől, a „Vén gólya" 32, a „Fekete Péter" és a Tábornokné" 23—20, a „Cigányszerelem" 18 és az „Aranysárga falevél" 20, a „Mosoly országa" 14, „Luxemburg grófja" 16, a „Violetta" 10, a „Sybill" 9, a „Bácskai dinom-dánom" 8, a „Kata, Kitty, Katinka" 10 alkalommal szerepelt a debreceni színház színpadán.

A könnyebb prózai darabok sorában az „Egy nap a világ" és az „Ártatlan vagyok" című vígjátékot 15—17 alkalommal adták elő, az „Idegen asszony" 5, az „Udvarolni felesleges" 6 ízben, a „Csigaház", az „Ispiláng" és a „Mondj igazat" pedig 4—4 előadást ért meg.

Vidám hete lesz, ha megnézi hétfőtől kezdve a PÁTRIA filmszínházban SÁRI BIRÓ
Mácsai Zsigmond vígjátékát. Főszereplésben: Mály Gerő, Lázár Mária, Kelemen Éva, Gozmány G.

Ady-est Kolozsváron

Ady Endre halálának 25 éves évfordulója alkalmából a Mátyás király diákházban irodalmiest keretében emlékeztek Kolozsvárot meg a nagy magyar lirikus művészetéről. Makkai Sándor magas szárnyalású előadásban méltatta Ady jelentőségét és, mondog fejtegetéseiben azt igyekezett bizonyítani, hogy Ady egy kornak és egy társadalmi osztálynak sem költője, hanem ő a „Halottak élén" áll és magyarságszemlélete az eleve elrendelés tragikumának vizióa megláttatásában nyilvánul meg. Az egyéniségében megvilágított képből hiányzott a rendkivüli egyéniségű költő igazi arca, mert hisz a világirodalomnak alig van költője, akinek élettapasztalása és magával ragadó ősereje összemérhető lenne. Örömmel hallottuk némsokára a költő szavait az „Ifjú szivekben élek" vers előadásakor és éreztük abból, hogy Ady nem csak a halottak élén áll. Jancsó Adrien, Perényi János, Benkóczky Endre és Bodó György Ady verseket mondtak, majd Török Erzsébet három Ady—Bartók dalt énekelt és a lélekmegragadó művészi tökéletességgel zongorán Marczali Gabriella kísérte.

F. K.

Milyen filmeket forgalmaznak?

BOLDOGGÁ TESZLEK — Vaszary Gábor vígjátéka Bánky Viktor rendezésében. Buttykay Emmi, Vaszary Piri, Hajmássy Miklós és Mihály Ernő játsza a főszerepek.

FIU VAGY LÁNY — Kalmár László legújabb filmjében nemcsak új ötleteket hanem — Pólóssy Irén, Bilicsi Tivadar, Bilicsi Vera, Perényi László és Sárdy János mellett — új tehetségeket is ad a másodéves színinövendék Csók Erzsébet és Szakáll Ferenc személyében.

AFRIKAI VÖLEGÉNY a címe a legújabb Rédlyi filmnek, amelyet Bencsy László szövegkönyve alapján Balogh István rendez. Hidvéghy Valli és Patky Jenő látjuk együtt Vaszary Piri és Latabár Kálmán társaságában.

— A bécsi Operaház csütörtökön este mutatta be a Capriccio-t. A bécsi állami Operaház csütörtökön este mutatta be először Strauss Richard legújabb operáját, a Capriccio-t. Az egy felvonásból álló dalmű a közönség körében nagy tetszést aratott.

— Házasság: Várnay Éva és dr. Lendvay Imre folyó hó 7-én, kedden este fél 7 órakor esküsznek a ciszterci rend Szent Imre gimnáziumának kápolnájában.

ZASZLÓNKRA

Nem tehettük szívünket soha
Tenyerébe az örömnek,
Mert azok fajából valók
Vagyunk, kik a síró mélyből
Keményen, hittel és bátran
Egy új országot teremteni jönnek.

Holnapot az keres, kinek
A bús ma vérében sajog.
E honban házat keresni
Elindultunk diadalmas,
Jövőt teremtő nagy hittel
Mi holnapkereső magyarok.

Mi kezünket nyújtjuk minden
Becsületes, jó magyarnak,
Mindazoknak, akik a földön
Egy szebb, jobb, igazságosabb,
Magyarországot akarnak.

Jöjjön velünk, aki magyar,
Ki halni tud a holnapért,
Ki mindent másokért akar,
Kinek a pénz nem istene,
Ki megvet címet és rangot,
Kinek nem kell olcsó babér.

Jöjjön velünk mind az ilyen,
Fogjuk meg jói egymás kezét,
Jelszó: Győzelem vagy halál!
Célunk szent: Célunk a Haza,
A hit, az építő munka
És mindenekfelett a nép.

Uj rend katonái vagyunk,
Vagyunk az eljövő sereg,
Megváltjuk ezt az országot,
Naggyá tesszük és erőssé.
Hogy meglehesse boldogan
Az eljövendő évezredet!

SZÁMADÓ ERNŐ

— Hajdú Anna műdal-délutánja a Zeneakadémián. Várakozáson felül jól sikerült nótadélutánt rendezett Hajdú Anna a népszerű műdalénekesnő a Zeneakadémián. Kellemes hangjának széles skálájával mindvégig lekötötte hallgatóságát. Műsora első részében virágénekeket énekelt köztük Zámbory—Kondorossy modern virágénekét a „Mit igérjek Néked" című dalt, míg a második részben magyar műdalokat. A műsoron közreműködött a Tarjáni cimbalom hármas ügyes összjátékával, majd Gárdos Kornélia, Váradi Gyöngyi, Gróh Klára, továbbá Albert Jolán, Hortobágyi Erzsébet, Körmöczy János, Petrik S., Angyal A., Valaczkay Sándor.

Agyonlőtte részeges feleségét
— tízévi fegyházra ítélték

Antal Lajos hatvannégyéves pásztói lakos, földműves és a felesége között közel tizenhat esztendeje áldatlan, feldúlt családi élet folyt. A háztartásnak egyenetlenségének és minden családi bajnak az volt az oka, hogy az asszony részegeskedett. Nap-nap után úgy felöntött a garatra, hogy a házkörüli munkákat nem tudta befejezni. Megtörtént sokszor, hogy Antalné elkezdett főzni, de másnak kellett a munkát befejezni, mert közben teljesen lerészegedett. A háztartások között emiatt nemcsak a veszekedés volt igen gyakori, de a verekedés is napirenden volt köztük. Tavaly május 29-én délben is összeordultak, egymásra támadtak és hosszabb időn át dulakodtak egymással. Az asszony végül is kifutott a szobából és a férjére rászólta az ajtót. Antalné a szoba előtt elhúzódó folyosóról az ablakon át szúrálgatta a fejét. Antal Lajos előkereste a szobában lévő revolverét és a folyosón álló felesége felé lőtt. A golyó találta Antalné összeesett. A férj erre kifeszítette az ajtót, odafutott a vérében fekvő feleségéhez, akit életre próbált, azonban az asszony percek alatt elvérzett és meghalt. Antal Lajos erre a csendőrségre sietett és feljelentést tett önmaga ellen. Az egri törvényszék házastárson elkövetett szándékos emberölés büntette miatt vonta felelősségre Antal Lajost a ezért tizévi fegyházra ítélte el. A budapesti tábla dr. Szabó tanácsa ezt az ítéletet, dr. Schindler Dezső kir. főügyészhelyettes felszólalása után helybenhagyta. A vádló a tábla ítéletét semmisségi panasszal támadta meg s így végső döntésre a Kúria elé kerül az ügy.

— Stolpa Józsefné és Tormay Cézáné kormányzói elismerést kapott. A Kormányzó Ur megengedte hogy dr. Stolpa Józsefné született Tormay Bibor Károlának a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége ügyvezető elnökének és országos elnökhelyettesének, továbbá özvegy Tormay Cézáné született Tschögl Lillának a MANSz társelnökének társadalmi és szociális téren szerzett érdemeiért elismerését tudtul adják.

A gyógyhelyi bizottság orvosi továbbképző tanfolyamot rendez

A budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság az Orvosi Továbbképzés Központi Bizottságával karöltve április 17-től 22-ig orvosi továbbképző tanfolyamot rendez „A rheuma betegségek kór- és gyógytana" című tárgykörből. A tanfolyam vezetői dr. Belák Sándor egy. ny. r. tanár és dr. Bikkel Papp Lajos egy. rk. tanár. A tanfolyamra vonatkozó részletes tájékoztatást az érdeklődőknek a gyógyhelyi bizottság (Budapest, Vigadó-tér 2.) megküldi.

— Fogházat kapott, mert a bíróság ítéletét kritizálta. Zuber Ferenc nagytétényi gyári munkás az egyik nagytétényi vendéglőben a statáriális bíróság egy ítéletét ismertette, majd ehhez különböző megjegyzéseket fűzött és kifogásolta a bírói ítéletet. Feljelentésére megindult ellene az eljárás és a pestvidéki törvényszék honvédelem elleni izgatás büntettéért 3 hónapi fogházra ítélte. A bíróság indokolása szerint a statáriális eljárás a honvédelem érdekeit szolgálja és aki ez ellen izgat az a honvédelem érdekeit sérti. Az ítélet jogerős.

TEXTILÁRUK BEHOZATALI KFT.
Múzeum-körút 13
Telefon: 133-100
ELADÁS NAGYBAN

ING
mérték szerint is
HARISNYA
BÁZSÓ Baross-u. 66
Telefon: 149—400

IRODABÚTORT
is
KOZSIS JÓZSEF-TŐL
vegyes
Üzlet: Visegrádi-u. 14. T.: 113-831.
Üzem: Gr. Teleki P.-u. 22. T.: 316-628.

BÚTORT
bevásárlási utalványra is
HETESY-TŐL
Váci-u. 52

LEVENTE IFJUSÁG

A Virradat kiküldött munkatársa kassai si-kiképző táborban

Tárogató, ősi magyar dalok a kassai havasok ormán

Reggeli sétára indulunk az öt évvel ezelőtt felszabadított Kassa utcáin. A levegő az egész városban mindenképpen magyar. Ha Kassa polgáraival beszélgetünk, mindenre következtethetünk, csak éppen arra nem, hogy ez a város, mely minden magyar szívéhez annyira is közel feküszik, húsz évi csehi elnyomatásban élt. Sem külső, sem belső jele annak, hogy valamikor is csehi lett volna. Benesék minden erőlködésének sem sikerült a Nagyságos Fejedelem városát — elcsehesitenie.

Mielőtt kis Fiát-koosink felvinne leventéink si-kiképző táborához, benézünk a késő gótikus stilusban épült hires kassai dómba, a Szent Erzsébetről elnevezett székesegyházba, melyre méltán lehetnek büszkék a kassaiak. Egy-két perenyi néma tisztelgéssel adózunk a dóm sirboltjában a nagy fejedelem hamvainak. Itt felemelő és morongó érzés fog el, minden ide zarándokló magyart.

Félóral felejthetetlen szép autóút után elérkeztünk kitűzött célunkhoz: hegykoszorús völgykatlanban az Ottiliai menedékházhoz, ahol leventéink idei si-kiképzése folyik. A tábor irányitója, egyúttal szive lelke vitéz Szabó Zoltán testnevelési tanár, aki oly odaadással és lelkesedéssel végzi munkáját, hogy méltán állithatjuk, hogy az 1944 évi tábor sikerét mindenképpen biztositja. A si-oktatás — összesen 50 válogatott leventével — három csoportban történik. A kezdők először sílécek és botok nélkül, csupán a testmozgást gyakorolják. Ez kissé unalmas a fiúknak, de ha minden jól megy, két-három nap mulva már csúsznak a friss havon. A haladók csoportja már különböző lejtőkön használja a tanultakat. Ők már néha egy-egy napos kirándulásra is elmerészkednek a közeli kassai hegyekbe.

A versenyző csoportot Somogyváry Ferenc készíti elő az országos levente versenyre és az Országos Középiskolai versenyre. Itt már a sielés magas iskoláját sajátitják el a fiúk, a magyar si-sport reménységei. A csoport kiképzése már sok oldalú. A versenyszabályok megtanulása, a hirtelen fordulatok és a megállapodások gyakorlása, az ugrásgyakorlatok, a nagy lendületű siklások, stb. Amint köszlebbről kivánjuk megszemlélni a versenyző csoport komoly munkáját, Somogyváry tanár hangját ismerjük fel. Éppen a két szószlóbot között történő siklás nem éppen könnyű mesterségét és fortélyait magyarázza a fiúknak. A leventék éberen, szemüket feszesen a tárgyra szegezve figyelik oktatójuk előadását.

Somogyváry Ferencet a fiúk ragaszkodó tekintete veszi körül. Körülbelül 10 éve működik már mint si-oktató és ez alatt nem kevesebb mint húsz téli tábort rendezett. A célja sohasem az volt, hogy elsőrendű versenyzőket neveljen, bár tanitványai közül nem egy az olympiai keret tagja lett, hanem mindig az, hogy tanitványai közül minél többen sportoljanak és olyan sportokat szeressenek meg, melyek egész testüket igénybeveszi, erősiti és izmositja. Honvédelmi szempontból is óriási jelentősége van a sielésnek, hiszen háborúban láttuk hogy elengedhetetlenül szükséges az ifjúságnak minél nagyobb tömegű si-kiképzése. Évente országszerte kb. 10.000 magyar ifjút ismertetnek meg a levente intézmény keretében e téli sporttal.

— Célunk — mondja Somogyváry — hogy a magyar ifjúságot nemcsak lélekileg és szellemileg, hanem testileg is minél inkább előkészitsük a katonai életre és így oly levente ifjakat neveljünk, akik sorsdöntő időkben hiven az ősi katonai erényekhez méltók lesznek apáikhoz és nagyapáikhoz.

A fiúk a szép napsugaras téli tájtól estefelé éneszóval és zeneszóval búcsúznak. Felhangzik — a határtól nem messze fekvő — ottiliai menedékházból a magyar tűk csendes, régi dallama, majd később megszólal a tárogató. Dúdoló hangja messze hirül viszi a völgyben lakóknak, hogy Magyarország egyik északi határ-végén magyar leventék táboroznak. Az ima után csendes pihenőre tér az egész tábor. A kassai havasok estéli csendjét a székesegyház harangjának méltóságteljes hangja tölti meg. Messze-messze elhallatszik a harangzúgás, túl a határokra is. Hirdeti: Kassa mindig magyar volt és az is marad!...

B. H. O.

Leventék önfeláldozó munkája mentette meg a tűzvésztől Szatmár egyik legnagyobb üzemét

Szatmárnémetiben az Unió üzemben vészharangos tűz ütött ki. Az oltási munkálatokban minden parancs nélkül csupán levente lelkiismeretük szavára a városi leventei önfeláldozó munkával vettek részt. A „Bikl Károly" levente csapat tagjai kétkilométeres futással érkeztek a helyszinére. Petky László levente pillanatok alatt felismerte a helyzetet, átvette a parancsnokságot, majd az oltási munkálatokat nagy rátermettséggel és körültekintéssel vezette. A gyárban éppen nem tartózkodtak munkások és így a tűz tovaterjedésének megakadályozásában elsősorban a leventék érdeme. A égő raktárból mint egy 25.000 pengő értékű anyagot mentettek ki. Becsületes magyar leventékhez illő munkájukat mindaddig végezték, amig a hivatásos tűzoltók meg nem jelentek és át nem vették az oltási munkát. A fiúknak nagy része van abban, hogy a város egyik legnagyobb üzeme megmenekült és nem vált munkaképtelenné 300 magyar család. Az oltási munkában Petky László leventén kivül bátor magatartásával kitünt Polyák László, Miltiódesy Gyula és Miklósay Béla levente. A diesőretre érdemes munkát végignézte a gyár épitészmérnök igazgatója is és a leventéket megjutalmazta. A bátor leventéket önfeláldozó és hasznos magatartásukért a leventék országos parancsnoka is megdicsérte. (L. H. K.)

Egy gyulai levente életveszélyes hőstette

A gyulai József szanatórium kertjében kisgyermekek egy élet kézigránáttal játszadoztak majd a gránátért dulakodni kezdtek. Közben a gránát biztositó szöge annyira meglazult, hogy már csaknem kiesett s így a robbanás minden pillanatban bekövetkezhetett volna. Ekkor érkezik Dósai Imre gyulai levente. Azonnal felismerte a veszélyt, gyors elhatározással kitragadta a gyerekek kezéből a gránátot és azt egy közeli gödörbe dobta. A gránát nyomban fel is robbant, anélkül, hogy valakiben kárt tett volna.

Dósai Imrét bátor és gyors belépéséért, amellyel [illegible] életét megmentette, a [illegible] országos parancsnoka [illegible]

Ifjúság honvédelmi nevelésének országos vezetője pedig a levente díszérmet adományozta számára. A hős levente az IHNÖV-hez intézett levelét a következő szavakkal fejezte be:

— Igyekszem a nagy kitüntetést azzal megérdemelni, hogy továbbra is magyar leventéhez méltóan, levente törvényeink útmutatása szerint élek és dolgozom a szebb magyar jövendőn. (LHK)

— A február 13-iki kerületi labdarúgó kapitányi értekezlet határozata értelmében — mint a levente Hirközpont jelenti — az 1943—44. évi levente labdarugó bajnoksági tavaszi küzdelme március 12-én kezdődik. Ezen a napon azokban a csoportban kezdik meg a mérkőzéseket, ahol 16 csapat van.

Leventék

Irta: Rohonczy H. Ottó

Ujabb időben mind többet és többet beszélnek és szónokolnak az ifjúságunkat érintő kérdésekről. A magyar társadalom minden rétege — kevés kivétellel — kezdi felismerni és értékelni azt a nagy munkát, melyet a levente intézmény a szebb magyar jövő érdekében kifejt. Ezen nem csodálkozunk, hiszen tudjuk, hogy minden nemzet annyit ér, amennyit ifjúsága.

Vannak azonban — hál' Istennek mindig kevesebben — akik még nem ismerték fel ifjú nemzedékünkben azt az alkotni tudó és akaró dinamikus erőt és nem utolsó sorban azt az elszánt hitből fakadó győzelmi akaratot, amelylyel a magyarság a történelem során hős katonanemzetté kovácsolódott. Vannak főképen az idősebbek között, akik az ifjúság előretörésétől félnek, vagyis nem tudnak eléggé bízni az utánuk jövő nemzedékben. Félelmük akkor volna jogos, ha olyan fiatalságunk volna, mely a tunyaság, elpuhultság és elernyedtség bélyegét hordozná és nem követve őseink példáját, a harc helyett a kényelmet, a munka helyett az állandó pihenést, az önzetlenség helyett a közösségi érzéssel merőben ellenkező önzést választaná. Tény, hogy mindazok a nemzetek, melyek ifjuságukat nem nevelik helyes irányban, vagyis melyeknek fiai nem részesülnek az új kor követelményeihez mérten erkölcsi és szellemi nevelésben, azok előbb-utóbb pusztulásra vannak ítélve. A nemzet egyedüli biztos záloga: az ifjúság. Ha egy nemzet ifjúsága tettrekész, nyilt, bátor és ha fiai hazájukért és fajtájukért dolgoznak, élnek és ha kell meg is halnak, akkor az ilyen nemzet jövője nem forog kockán és a nemzet nyugodtan nézhet szembe a történelem pusztító viharaival. Azok a kevés magyarok, akik jogosnak akarják feltüntetni félelmüket, elfelejtik, hogy az ifjúság töltötte be évszázadokon keresztül az utmutató nyil szerepét. Az volt az mely, egyedül tudta és látta mindenkor a helyes és új utat. Azt, amelyen a magyarságnak haladnia kell, ha nem akarja azt, hogy eljusztuljon. Az 1848-as márciusi szabadságharc, az 1920-as szegedi és ludovikás ellenforradalom — melyekben ifjúságunk vezetőszerepe elvitathatatlan — mind bizonyságai lehetnek, hogy az ifjuság az a nemzetmentő réteg, mely minden időben szilárd és megnemalkuvó hittel vetett gátat mindennemű bomlásnak és ha kellett életét is föládozta az örök Magyarországért.

Ne féltsük országunkat és nemzetünket az ifjúságtól! A trianoni békeparancs után a mindenéből kifosztott nemzet lelkes reménységgel fordult ifjúsága felé és ezekkel indította útjára legfelsőbb Hadurunk az egész magyar ifjúság egybefogó levente intézményét: „Foglalkozzatok szeretettel az ifjúsággal, neveljetek méltó utódokat, mert ha kihull kezetekből a zászló, ezek hivatottak majd arra, hogy átvegyék és diadalra juttassák azt." Azóta óriási eredményeket mutatott fel a levente intézmény. Erről a nagy felelősségteljes munkáról csak az a sok-sok névtelen leventetiszt és ifjúvezető tudna nekünk beszámolni, akik évek hosszú során minden áldozatot meghoztak, csakhogy a nemzet ifjúságát a hagyományos katonai erényekben való nevelés útján a haza magasztos feladataira testben és lélekben előkészítsék. Ne féjünk, hanem ellenkezőleg bizzunk a magyar ifjúságban!

Ez az ifjúság az évek hosszú során már több izben bebizonyitotta, hogy mire képes. Nemcsak kiabálni tud és jelszavakat hangoztatni, hanem fáradhatatlanul dolgozik és alkot is! Igenis dolgozik és harcol, tudja, hogy a hazának nagy szüksége van rá. Lelkiismeretére hallgatva tudja, hogy neki is kötelessége minden áldozatot meghozni a szebb magyar jövőért legalább úgy, ahogyan azt apái és nagyapái tették.

Ezért mi, akik most a Virradat hasábjain is helyet kaptunk a magyar ifjúság céljai számára, hisszük és tudjuk, hogy a sokat hangoztatott szebb magyar jövő, csak akkor valósul meg, ha a társadalom minden rétege kivétel nélkül átérzi és mérlegeli azt a lelkes és odaadó munkát, melyet leventefiaink és leányaink a haza belső arcvonalán a győzelem érdekében kivivnak. Bizunk a magyar ifjúságban, mert tudjuk és valljuk, hogy semmi áldozat nem elegendő akkor, ha sokat szenvedett hazánk jövő városmányosairól: a magyar ifjúságról van szó. Szebb jövőt!

Állandó levente-rovat a Virradatban

A Virradat mai számától kezdve állandóan rovatszerűen foglalkozik a magyar leventeifjúság eseményeivel és a leventéket érdeklő kérdésekkel. A magyar ifjúság nemzeti nevelésének ügye legféltettebb ügye az egész magyar társadalomnak. A Virradat kötelességet teljesit, amikor szive szerint érzett szeretettel nyitja meg hasábjait a leventemozgalom ügyének.

Adományok a Méltóságos Asszony segélymozgalmára

A Főméltóságú Asszony segélymozgalmára a 90,000 számú postatakarékpénztári csekkszámlán 1944. március 2-án és 3-án az alábbi adományok érkeztek be:

Névtelen adakozó 600 P. Röchling-acélok vezérképviselete Szauder M. Bpest 300 P, Tímári róm. kat. leányegylet 140 P, gömöri Havas család Bpest 100 P, Szécsi Lajos táb. vezető gyüjtése Bpest 26.73 P és 20.33 P, Thoroczkay Sándor Kápolnamonostor 20 P, Kubassy Sándor Bpest 5 P, Parlag Rezső Bpest 5 P, Tóth Anna Bpest 5 P, Rakolci Lászlóné Bpest 5 P, N. Ödön Bpest 3 P.

Mélységes szakadékok fenyegetik az emberi világot. A vallásháborúk multba merült ellentétei eltörpülnek korunk borotvaélesen felvetett kérdései előtt.

Aki ezt a háborút gerinces és szabad ember módján akarja túlélni, annak tudnia kell, hogy mi a tét a kötelessége mindennap megvizsgálni újra és újra azt a roppant feszültséget, amely olyan borzalmas módon oldódik fel a csatatereken.

Hallgassa meg Németország hangját! Szenvedélyes erővel képviseli a német nép a maga igazát s rendületlenül hiszi, hogy a nagy európai hüdetés értelmét egyre világosabban felismerik azok a kösös fronton küzdő népek, amelyek a saját életük és szabadságuk védelmi harcában, a szabad Európa jövendőjét is védik.

A rádiókészülék gombjának egyszerű belgazitása otthonába sugározhatjha Németország hangját. Ha elzárkózik ettől a hangtól, csak félember lehet tudásában és ismeretében, mert azok szava keresi a megértést és az igazságot az éterhullámain át, — akik a mi népünkkel együtt áldoztak vért és életet a boldog és szabad európai jövendőért.

Arról, hogy a világ miért oszlott fegyveres táborokra s arról is, hogy milyen lesz a várvavárt holnap, — Németország hangja beszél.

Hallgassuk meg a német rádiót!

A Német Birodalmi Rádió „Donau állomása" (Donau Sender) minden nap magyarul ad hireket a 325.4—922 kHz) hullámhosszon.

7.15—7.30-ig
(DXO 49.92 m: 6.010 kHz rövidhullámhosszon is.)
11.00—11.15-ig
16.30—17.00-ig
23.15—23.30-ig
1.00—1.15-ig

20.15—21.00 bő szórakoztató és tanitóműsor, sok zenével:

Vasárnapon:
Délkeleti rádiószemle és hallgatók kivánsághangversenye.

Hétfőn:
Hirmagyarázónk beszél.

Kedden:
Müvelődés-adás

Szerdán:
Európai köradás „A világba tekintünk"

Csütörtökön:
A „Donau állomás" a birodalomban élő magyar munkásokhoz szól.

Pénteken:
Berlini posta

Szombaton:
Fényszóró
Ezenkivül minden adásban hirek. Aktuális megjegyzések és helyzetjelentés.

Kossuth és Görgey viszálykodása intő példa:

Súlyos időkben a nemzetnek igazi összefogásra van szüksége!

Vajna Gábor beszéde a Nyilaskeresztes Párt márciusi nagytanácsán

A Nyilaskeresztes Párt márciusi nagytanácsán tegnap délután Vajna Gábor országgyülési képviselő, minden időszerű kérdést átfogó beszédében vázolta a politikai és hadihelyzetet.

— Március a tavasz ébredése. Uj élet, nagy események elindításának határköve, mondotta beszédének bevezetőjében. A kettészakadt világ minden táján millió és millió ember figyeli, — mint hos 1944 év tavasza? Anélkül, hogy bármilyen jóslásokba bocsátkoznám megállapitom, hogy az immár ötödik esztendeje dúló világrengésben a küzdő felek mindkét oldalon érzik a döntés óráinak közeledtét. A történelem órája nem áll meg, az események érnek és feltartóztathatatlanul bekövetkeznek. A rideg valóság útját a szervezettség, a munkakészség és a hősi áldozatvállalás mutatják meg. És mert ezek a feltételek elsősorban Németország, Japán és szövetségesei oldalán vannak meg, természetes, hogy a győzelem is azon az oldalon áll. Az átmenetileg kedvezőtlennek látszó harctéri helyzet rövidesen megváltozik és nagy ideglesültség közepette a német és japán vezetés átveszi valamennyi harctéren a kezdeményezést.

Hitler megmondotta: 1944 a megtorlás éve lesz!

Ezután részletesen ismertette az elmult esztendő nagy eseményeinek kihatását a hadviselésre és kihangsúlyozta, hogy mit köszönhet Európa a német hadseregnek, amely úgyszólván egyedül viselte a bolsevizmus és angolszász hadseregek által a frontokra gyakorolt nyomást.

A napokban beszéltem egy felelős állásban lévő férfiúval, — folytatta Vajna Gábor, — aki azt kérdezte tőlem, miként valósithatják meg a németek a megtorlást akkor, ha az angolszászok nem fognak partraszállni és nem lesz invázió? Megnyugtathatom a kérdezőt és az egyéb aggódó szidólkat is, a német hadvezetőség lángelméi ez esetben is tudják, hogyan vegyék el a túloldal kedvét a további hadakozástól és a német hadvezetés nem vár ölbetett kézzel, hanem cselekszik. Hitler megmondotta: 1944 a megtorlás éve lesz és ez igy is fog történni. London népe máris kapott egy kis izelitőt az új német harci eszközökből. Az angol főváros hatalmas földalatti villamosállomásain töltik álmatlan éjszakáikat London lakói. Egy-két erélyesebb német kisérleti lőtámadás után máris elrendelték London kiürítését.

— De ez csak bevezetés, mondhatnám tizórai szószéki ahhoz a tarhoz képest, amit a közeljövő tartogat számunkra. Azt mondják, hogy akinek holthirét keltik, sokáig él. Most válik ez a régi közmondás valóra, amikor a több mint egy év óta eltünt, de időközben még korszerűbben felszerelt hatalmas német hadsereg készáli sas módjára váratlanul csap le az ellenségre. A német kezdeményező lépések is ezt a felfogásunkat igazolják.

Ismerjük a GPU meggyőző és modern kultureszközeit

A továbbiak során az angolszász-szovjet szövetségeseknek Finnország és a semleges államokkal szemben tanusított egyre erőszakosabb és megtévesztő magatartásáról beszélt.

— A legutóbbi napokban nyilvánosságra hozott szovjet-békeajánlat utolsó pontja követeli a finnektől a német csapatok internálását, — mondotta többi között. Egyben jóindulatúlag kilátásba helyezi, hogy amennyiben a finneknek nem lenne elég erejük a németek lefegyverzésére és internálására, úgy a szovjet csapatok készségesen segitségükre sietnek. Ez a ravasz mondat agyonüti az egész békeajánlatot, mert azt jelenti, hogy a német megszálló erők túlerejével szemben a finnek képtelenek lennének e pont végrehajtására és igy a szovjet erők bevonulása szükségessé válna. Ha pedig Sztalin a lábát Finnországba betenné, erre nem azért vállalkozik, hogy onnan ki is jöjjön. Ismerve a GPU modern, meggyőző kultureszközeit, a finn nép rövidesen rájönne arra, hogy számára egyetlen üdvözitő dolog szövetséges államként csatlakozni a hatalmas Szovjet-Birodalomhoz.

A győzelem biztositékai: nyugaton a nemzetiszocializmus, keleten a szumaráj-szellem!

Ezután Vajna Gábor az angol-szászok és a Szovjet közötti feszültségről, de gondosan kendőzött ellentétekről beszélt és öt pontban sorolta fel Moszkva nagy diplomáciai és politikai győzelmét Roosevelt és Churchill felett.

— Az a hősi életszemlélet, amelyet nyugaton a nemzetiszocializmus, keleten a szamuráj-szellem, hit és akarat jelentenek, a bekövetkező győzelem legpozitivebb biznyitékai. Az erkölcsi erő, az erkölcsi derékság, melyek katonai szolgálati könyveinkben sok évszázados tradició alapján irattak meg, éppen úgy nem irott malasztot, mint a nemzetiszocialista vagy szamuráj életszemlélet. Általában minden egészséges és élő nemzet ismer egy sajátosan nemzeti hősi életszemléletet, mellyel évszázadok véres zivatarában megálita a helyét és jogot szerzett az élethez.

Példák felsorolása után kegyeletes szavakkal emlékezett meg az Onódy Páine haláláról, majd a belpolitikai helyzet tárgyalása közben az igazi nemzeti összefogás sürgős szükségességét hangoztatta. A márciusi nagy és nemzetünk életében örökké emlékezetes évfordulóira és azoknak tanulságaira hivja fel a figyelmet.

— Ezek az évfordulók a mai nehéz időkben juttassák eszünkbe a történelmet, — mondotta — melynek órája megállithatatlanul halad tovább. Kossuth és Görgey személyi viszálykodást és főleg Kossuth féltékenysége Görgey iránt arra intenek, hogy ilyen sulyos időkben, mint amit ma is élünk, a nemzetnek igazi összefogásra van szüksége. A szomoru emlékü világosi fegyverletétel után, 1849 augusztus 13-án, miután Kossuth a teljes katonai és polgári hatalmat egy nappal előbb Görgey kezébe tette le külföldre távozott, már csak annyit tehetett Görgey, hogy az osztrák császárral szövetséges Rüdiger tábornoknak, az orosz hadak parancsnokának kezébe tette le a fegyvert.

— Kettévágott férfiholttest a sinekben. Nagyváradról jelentik, Vizsagyán község vasuti állomásától két kilométernyire a sinen kettévágott férfiholttestet találtak. Megállapitották, hogy Rutkay Gyula 28 éves földmives holttestét találták meg. Mivel előzően a faluban több verekedésben vett részt, felmerült az a gyanú, hogy már ezzel ez testét helyezték el a sinekre, hogy igy baleset vagy öngyilkosság látszatát keltsék. Az ügyészség indítványára a vizsgálóbiró elrendelte a holttest felboncolását.

Eddig hatszáz halálos áldozata van Róma bombázásának

A pénteken Róma ellen végrehajtott bombatámadás halálos áldozatainak a száma a legutóbbi jelentések szerint hatszázra emelkedett. A halálos áldoztok számát tekintve, ez volt a legsúlyosabb légitámadás Róma ellen. Csupán egyetlen óvóhelyen, amely telitalálatot kapott, legalább kétszázötven halottat számláltak össze. Egy szomszédos, szintén beomlott óvóhelyen, szám.an holttestet. A hajléktalanok számát tízezerre becsülik.

A híres „Külföldiek Temetőjében" a bombák ötven sírt pusztítottak el. A temetőt négy nagy üméretű bomba találta. Az első közvetlenül a kétezer éves Cestius piramisnál csapott le, a második tizenötméter szélességben felszakította az Aurelianus parcellát, a harmadik közvetlenül John Keat angol költő sírja mellé esett, a negyedik egy parcellába, amelyben angol, francia, amerikai és orosz személyiségek sírjai Göthe fiának sírja sértetlen maradt. Csodálatos módon William Chelley angol költő sírja is megmenekült, noha az egyik amerikai bomba közvetlen közelében csapott le. A feldúlt sírokból a robbanások a halottak csontjait egészen az utcára dobálták. A robbanóbombák darabokra törték a síremlékeke. Napokig tart, amíg megállapítják, hogy hány híres költő, festő és államférfi örök nyugalmát zavarták meg a bombák.

A lakosság százával zarándokolt a külföldiek temetőjébe, hogy a ritka borzalmas látvány szemtanúja legyen, ahol hatszázötven halott földi maradványait igyekeznek ismét összegyűjteni.

Vatikáni körökből származó hír szerint XII. Pius pápát Róma újabb bombázása olyan súlyosan érintette, hogy a március 12-i koronázási évforduló ünnepi miséjét lemondta.

Antal István és Szinyei Merse Jenő miniszter mondott beszédet a Sport-nagygyűlésen

A Horthy Miklós Nemzeti Sportcsarnokban vasárnap délben nagyszabású sportnagygyűlést rendeztek.

A gyűlés vezérszónoka Antal István dr. propaganda miniszter volt, aki „A sport a nemzetért" címmel mondott nagyhatású beszédet. Kívüle *Szinyei-Merse Jenő* dr. kultuszminiszter is beszélt.

A zsufolásig megtelt Sportcsarnokban ott láttuk a magyar sportélet egész vezérkarát, élén vitéz *Bélday Alajos* vezérezredessel az Ifjúság Honvédelmi Nevelésének Országos Vezetőjével, vitéz *Tárczay Felicián Román* dr. miniszteri osztályfőnökkel és *Arató Gézával* az OSK h. vezetőjével.

Vitéz Bélday Alajos felszólalása után az ifjúság fogadalmat tett arra, hogy a sportot mindenkor a sport a nemzetért eszme szem előtt tartásával űzi.

A nagyszabású ünnepség után mély impressziókkal meggazdagodva hagyták el a termet zsufolásig megtöltő nézők.

Pozsony lakosságát a város önkéntes elhagyására szólítják fel

Hivatalos szlovák helyen az összes pozsonyi lapok valamint falragaszok útján felkérik Pozsony város lakosságát, hogy önként költözködjenek át más városokba és helységekbe azok, akik foglalkozásuknál fogva nincsenek okvetlenül Pozsonyhoz kötve. A felhívás mindenekelőtt a 14 éven aluli gyermekekre, az összes nőkre és a 65 éven felüli férfiakra vonatkozik. A kiköltözködést az állandóan fokozódó légi háborúra való tekintettel tanácsolják.

Az elköltözködőknek a kormány különböző kedvezményeket nyújt:

1. Ingyenesen szállítják az elköltöző személyeket és azok csomagjait, felnőtteknél 60 kg-ig, legfeljebb 10 éves gyermekeknél 25 kg-ig. Hasonlóképpen ingyen szállítanak személyenként 10 kg élelmiszert is. Az államköltségért lakásberendezéseket és egyéb tárgyakat 2000 kg-ig szállíthatnak azok a családok, akiknek berendezett lakásuk van, akiknek nincs, azok 500 kg-ig szállíthatnak hasonló tárgyakat.

Akik saját költségükön szállítják lakásberendezésüket, azok igényelhetik költségeik megtérítését, azonban csak a vasuti szállítási költség erejéig.

2. Azok, akik elköltözésük következtében elveszítik keresetüket és nincs más lehetőségük létfenntartásuk biztosítására naponta 20 koronát kapnak és minden családtag után további napi 8 koronát.

3. Ha a családfenntartó Pozsonyban marad, havonta egyszer harmadosztályra szóló vasuti kedvezményben részesül átköltözött családjának meglátogatása céljából.

4. Az elhagyott lakások, amennyiben azokat továbbra is fenntartják, nem foglalhatók le. Ezekre a lakásokra a közbiztonsági szervek fokozottabban ügyelnek.

A bíboros hercegprimás ünnepi szentmiséje XII. Pius koronázási évfordulóján

— A Magyar Kurir jelenti: Öt évvel ezelőtt választották meg az akkoriban XI. Pius pápa utódjává *Pacelli János* akkori bíboros államtitkárt, aki trónralépésekor a *XII. Pius* nevet vette fel. XII. Pius pápa megkoronázásának ötödik évfordulója alkalmából vasárnap délelőtt 10 órakor a hivatalos hálaadó ünnepi szentmisét Serédi Jusztinián bíboros, Magyarország hercegprímása pontifikálta.

A szentélyben foglalt helyet Magyarország főméltóságú kormányzójának képviselője *Kállay Miklós* m. kir. titkos tanácsos, m. kir. miniszterelnök, *József* főherceg, *Angelo Rotta* c. érsek, apostoli nuncius, *Mikes János* c. érsek, *Zadravecz István* felszentelt püspök, *Brnemisza Géza* iparügyi miniszter, báró *Perényi Zsigmond* titkos tanácsos, a felsőház, *Rudy Ferenc* a képviselőház képviselője, *Reményi Schneller Lajos* pénzügy, *Radocsay László* igazságügy, *Szinyei-Merse Jenő* kultusz, *Antal István* propaganda miniszterek, *Rakovszky Iván* a közigazgatási bíróság elnöke, *Töreky Géza* a kuria elnöke, bárczházi *Bárczy István* titkos tanácsos, *Ambrózy Gyula* titkos tanácsos a Kabinet iroda főnöke, Szombathelyi Ferenc vezérezredes, a m. kir. honvédvezérkar főnöke, *Németh József* altábornagy, a honvélelmi miniszter helyettese, *Magyarossy Sándor* altábornagy, a légierők parancsnoka, *Szentmiklóssy Andor* rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, a külügyminiszter állandó helyettese és sok előkelőség.

Az oratóriumban foglalt helyet *vitéz nagybányai Horthy Miklósné*, Magyarország Főméltóságú Kormányzójának hitvese, *vitéz nagybányai Horthy Istvánné*, Magyarország Főméltóságú Kormányzóhelyettesének özvegye és *Gábriella* főhercegnő.

Pontosan 10 órakor érkezett a templom főbejáratához *Serédi Jusztinián* bíboros hercegprímás és kísérete.

Evangélium után dr. Marczell Mihály pécsi prelátus, egyetemi tanár, a Központi Papnevelő Intézet rektora mondott szentbeszédet.

Tízezer pengős lopás miatt letartóztatták az Opera-kávéház ruhatárosnőjét

Szombaton este az andrássyúti Operaház-kávéházba bement Winninger Alajos bécsi kereskedő. Amikor a ruhatárban levette a kabátját, a bundával együtt egy aktatáskát adott át Haász Sámuelné ruhatárosnőnek.

— Vigyázzon erre a táskára — mondotta —, mert 30.000 pengő van benne.

— Tessék csak nyugodt lenni — válaszolta a ruhatárosnő — itt még nem veszett el semmi.

A kereskedő körülbelül egy órát töltött a kávéházban, azután bundáját és aktatáskáját kivéve a ruhatárból, eltávozott. Alig negyedórával később kívánságára a kávéház üvegajtaját és a bécsi kereskedő magából kikelve, hangos kiabálással rohant be.

— Disznóság! Megloptak! Adják vissza a pénzt, vagy azonnal a rendőrségre megyek!

— Kikérem magamnak ezt a gyanúsítást! — mondta a ruhatárosnő. — Miért nem nézte meg a táskát, mielőtt elment volna. Itt nem vette el senki a pénzét, biztosan maga tette zsebre és most rám akarja fogni.

A kávéházban nagy felfordulás keletkezett, az előcsetett alkalmazottak csillapítani igyekeztek a felháborodott kereskedőt, majd hamarosan rendőr került elő. A kereskedő elmondta a rendőrnek, hogy 20.000 pengő volt a táskában és amikor az utcára kiérve megnézte a táska tartalmát, kiderült, hogy 10.000 pengő hiányzik.

— Csak a ruhatárba tűnhetett el a pénz — kiabálta —, mert sehol máshol nem hagytam el a táskát.

A rendőr a kereskedő szavai után kikérdezte az állandóan tagadó ruhatárosnőt is, majd minden tiltakozása ellenére megmotozta az asszonyt. A motozás teljes eredménnyel járt, mert pár perc mulva előkerült a papírszalaggal 100 darab átkötött 100 pengős.

Haászné most már hiába tagadott, a rendőr előállította őt a főkapitányságra és ott kihallgatása után őrizetbe vették.

Izgalmában meghalt egy budapesti vendéglős

Szombaton este a Szvetenai-utca 12. számu házban levő vendéglőben a vendégek és a tulajdonos között súlyos nézeteltérés támadt. A vendéglős rendet akart teremteni vendégei között, de úgy felizgatta magát, hogy a következő pillanatban elöntötte a vér az arcát és az agyát. Egyszer csak szívéhez kapott és a pult előtt összeesett. A vendégek segíteni igyekeztek a tulajdonoson, mikor azonban látták, hogy nem tér magához, mentőkért telefonáltak. Mire a mentők megérkeztek Kerezsi Pál 55 éves vendéglős meghalt. Holttestét a boncteni intézetbe szállították, a vizsgálat megindult.

A Magyar Leszámitoló Bank mérlege

A Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Bank igazgatósága február 29-én tartott ülésén megállapította az 1943. évi mérleget.

A zárószámadások szerint az elmult év tiszta nyeresége 3,041.182 P az előző évi 2 millió 330.414 pengővel szemben. Az igazgatóság a március hó 14-én tartandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy részvényenkint 2.50 pengő fizettessék ki.

Indítványozza továbbá, hogy a tartalékalap növelésére 1,000.000 P (tavaly 800.000 P), az Alkalmazottak Nyugdijintézete javára 500.000 P, a báró Madarassy-Beck Miksa-alap javára 100.000 P és a tisztviselők sportegyesülése javára 70.000 P fordittassék, az 1944. év számlájára pedig pedig 697.240 pengő vitessék elő.

A betétállomány kedvező, amennyiben az intézet kezelésére bizott takarékbetétek 86,897.549 pengőt tesznek ki, az előző évi 78,572.327 pengővel szemben, mig a folyószámlán és csekkszámlán elhelyezett betétállomány 116,799.164 pengőről 146,058.880 pengőre szaporodott. Ilyképen az intézet kezelésére bizott betétek, amelyek az 1942 év végén 195,371.492 pengővel szerepeltek, az idén majdnem 20 százalékos emelkedéssel 232,758.429 pengőt képviselnek, igazolva egyrészt az ügyfelek számának nagyarányú növekedését, másrészt azt a változatlan bizalmat, amely az intézet iránt sok évtizede megnyilvánul.

Kassán ülésezett a Biztositástudományi Társulat

Nagy tudományos és erkölcsi siker jegyében került megrendezésre a Magyar Biztositástudományi Társulat kassai vándorgyűlése, amelyen megjelentek dr. Madarász István megyéspüspök, vitéz báró Schell Péte főispán, Fáy Barna alispán és dr., Pohl Sándor polgármester vezetésével Kassa társadalmának tudományos, pedagogiai, politikai és közgazdasági körei továbbá a fővárosból és a Felvidék nagyobb városaiból erre az alkalomra Kassára utazott biztositási vezetők. Gebhardt Domonkos, a Társulat ügyvezető elnöke elnöki megnyitó beszédében a biztositási gondolat elterjedését a takarékossággal hozta kapcsolatba, utalva arra, hogy a takarékosságnak minden körülmények között, tehát ma is nagy a jelentősége egyénre, társadalomra egyaránt.

A vándorgyűlés első előadója dr. Stolpa Károly, a Kassai Kereskedelmi Főiskola igazgatója volt, aki „A biztositás a kereskedelmi főiskolákon" cimü értékes előadásában meggyőzően fejtegette a biztositási ismeretek iskolai oktatásának fontosságát. Dr. Gróh István, egyetemi m. tanár „Biztositás a jogtudományban" cimen a tudományos kutatás szerepét ismertette a biztositási jog fejlesztésében. Tarcsay Pál igazgató „Kárbiztositás és kárbecslés" cimen tartott gyakorlati értékü előadást.

Mailinger Béla elnök osztotta ki az FTC úszók dijait a zöldfehérek évzáró vacsoráján

Szombaton este az FTC pálya vendéglőjének nagytermében gyültek össze az FTC szép sikerrel szerepelt úszói és vizipolozói, valamint az úszóélet vezetői.

Ott láttuk *Lengváry Ákos* dr-t a MUSZ ügyvezetőjét, *Méray Jánost* a MUSZ főtitkárát, *Mailinger Bélát* az FTC úszók elnökét, *Nagy Barna* ügyvezetőt és *Szecsey János* főtitkárt.

Mailinger Béla, aki az FTC-nek immár 40 éve tagja, atyai szeretettel köszöntötte a szakosztály tagjait s bölcs tanácsokkal átta el őket nemcsak a sport, hanem az élet mezején való sikeres szereplésre is.

Az FTC Mátyás dijat nyert pólócsapata: *Fórrai — Hohl, Puljer — Tátos — Molnár, Németh, Czapkó* pompás serleget kaptak az FTC osztályától. Hullottak az érmek, oklevelek, serlegek. Nagy ünneplésben részesetették az 1943-ban négy ugrobajnokságot nyert *Ligeti Magdát* és *Tátos Nándort* a 400, 800 és 1500 méteres úszás bajnokát, továbbá *Németh Jamesz* a Fradi 38 éves pólódobó rekorderét, a válogatott vizilabdacsapa 105-szörös tagját.

Az ünneplés után *Polgár* jó konyhájából vacsorát szolgáltak fel, majd táncra perdült a BSZKRT zenekar hangjaira a fiatalság, bebizonyitva, hogy a Fradi úszók nemcsak a vizben, hanem a parketten is otthonosan mozognak.

A Magyar Ügetőverseny Egyesület
1944. márc. 8. 11. 12-én d. u. 2-órai kezdettel
Ügetőversenyeket
rendez.

Hétfőn megkezdődnek ökölvivó Szent László kupa küzdelmek

Hétfőn este fél 8 órakor ismét benépesül a Sportcsarnok küzdőtere. A legjobb amatőr ökölvivó csapatok küzdenek ezuttal a BVSC a BLE-vel, a WMTK az MPSE-vel csap össze.

A négy csapat a következő összeállításban lép a kötelek közé:

BVSC: Kovács I., Bálint, Horváth, Vajda, Kocsis, Sabó, Dévai, Tamási.

BLE: Rontó, Stiglincz I., Fekete, Princz I., Major, Princz II., Rihó, Tombor.

WMTK: Regős, Kovács, Váczi, Samarjai, Baráth, Bicsák, Németh, Dióslaki.

MPSE: Horváth II., Jankovics, Sampiás, Molnár, Horváth, Bartók, Nolipa, Barna.

A Szent László kupa mérkőzésen kivül péntéken este a Sportcsarnokban folytatják a 10.000 pengős Cora díjas mérkőzéseket is, melyeknek során *Jászai, Szigeti, Tanamár, Kubinyi* és *Frigyes*, neves olasz és francia ökölvivőkkel méri össze erejét.

Rerrich Béla — kettős doktor

Rerrich Béla a BEAC fiatal párbajtőrvivója, aki 20 éves korában elnyerte Magyarország egyéni párbajtőrvivó bajnokságát s a magyar, olasz, német háromnemzet versenyén is első lett, az államtudományi doktorátus után mészerezte a jogi doktorátust is, belgazolva, hogy a jó sportember nemcsak a sportversenyek izzó légkörében, hanem az Alma Mater „szellemi tornáján" is jól megállja helyét. Gratulálunk!

Vivásban a rendőrtisztek legyőzték a postásokat

A Rendőrtiszti Athlétikai Club a Postás Sport Egyesülettel kardvivó mérkőzésében mérte össze erejét. *A RAC 10:6 arányban győzött a PSE ellen.* Krupna dr. és Szidarits 3—3. Laton és Rónay 2—2 rendőrtiszti, míg Horányi 4 és Bordás 2 postás győzelmet szerzett.

Villáminterjú Polgár Gyulával a Ferencváros válogatott labdarugójával

— Mikor látjuk viszont a Fradi első csapatában?

— *Ma már játszottam az amatőr FTB ben, mert sérülésem meggyógyult.*

— Visszaszerzi-e elárvult helyét a fiatal *Kéri* ellenében?

— *Nem vagyok még olyan öreg, hogy ne kerülhetnék pár hét alatt formába.*

— Kit tart a Fradi fiataljai közül a legtehetségesebbnek?

— *Kétségtelenül Hernádit, a balösszekötőt.*

— Véleménye szerint ki jobb, *Lukács*, avagy *Sipos Vili*?

— *Lukács ügyes, de Sipos Vili európai klasszis a jobbszélen.*

— Mit vár tavaszra a Ferencvárostól?

— *A NAC-ot már nem hozhatjuk be, de a második helyet meg kell szereznünk!*

Ezúttal kosárlabdában „gázolt" a BSzKRt

A BSZKRT kocárlabda csapata, a legjobb magyar együttesek egyike a Futurával mérte össze erejét s fölényesen győzött 53:33 arányban.

Kosárlabdadobók: Velkey 18, Szamosi 17, Németh 10, Mogyorosi 6 és Kardos 2, illetve Csányi Sándor 14, Tarcsafalvy és Eszéki 6—6 és Joó 7.

A villamoscsapat jó játéka láttán megjegyezték a nézők: ezuttal kosárlabdában gázolt a BSZKRT.

Schmidt Bill 220 yardon világrekordot úszott

Stockholmból érkezett jelentés szerint *Smith Bill* hawai-i származású gyorsúszó, aki az ohiói egyetem hallgatója a *220 yardos gyorsúszásban 2 perc 07.1 mp-et úszott s ezzel megjavította honfitársának Medácának 2:07.9 es világrekordját.*

Elektromos-Beszkárt 2:1 (1:0)

A vasárnap délelőtti bajnoki mérkőzésen Pázmándy leadásából Marosi rugta az első gólt. A 40-ik percben Szilágyi játékvezető tévedésből a félidő végét jelzi, a csapatok le is vonulnak, majd újból kijönnek és lejátszák a még esedékes öt percet. Szünet után Krajnai egyenlit, a harmincötödik percben azonban Marosi labdáját Rozáli, a Beszkrt kapuba fejeli (2:1).

Ferencváros—KAC 3:0 (1:0)

Gamma— Csepel 4:2 (1:0)

NAC—Sal. BTC félidő 1:0

Vasas—Kispest félidő 0:0

Szeged—Ujpest félidő 0:1

Tizenketten kerültek a párbajtőr-bajnokság döntőjébe

Vasárnap délelőtt a műegyetemen rendezték meg Magyarország párbajtőrvivóbajnokságát. A huszennégy résztvevő közül öt tiszt: Berczelly, Sipeki-Balázs, Bartha, Senynyei és Gyalokai HTVK, három egyetemista: Rerrich dr. Rittvay dr. és Berzsenyi dr. BEAC, továbbá Dunai és Palóc MAC, Baltazár Postás és Vajda Műegyetem került. A látottak alapján Rittvay BEAC és Dunai MAC között dől el az elsőség. Lapzártáig: Berczelly—Sipeki Balázs 3:0, Berczelly-Bartha 3:1, Rittvay dr.—Rerrich dr. 3:1, Berzsenyi dr.—Rerrich dr. 3:1, Valda—Baltazár 3:1.

VIRRADAT

Megjelenik minden hétfőn. Felelős szerkesztő és kiadó: Bornemisza Gábor. Szerkesztő Borbély Andor. Kiadótulajdonos: VIRRADAT KIADÓVÁLLALAT Rt. Budapest, VIII., ker. Gyulai Pál-utca 14. szám. Telefon: szerkesztőség: 146-245. Kiadóhivatal: 146-243

Előfizetési ára egy évre 10 P
Postacsekkszámla: 37849

Nyomatott a Centrum Kiadóvállalat Rt. körforgógépein, Budapest, VIII., Gyulai Pál u. 14. sz. — Felelős: Czellner László